

1. Obiekt **1475/18**

SZPITAL (KLINIKA CHIRURGICZNA)

*W zespole Uniwersyteckiego - Collegium
Medycyny UJ*

2. Czas powstania

1892 - 1893

3. Miejscowość

KRAKÓW



1. Widok ogólny
od pn.-zach.

2. Rzut partey-
ru (projekt
1891); skala re-
produkcji 1:650

3. Plan orien-
tacyjny 1:10.000

Fot. J. Doraczek
XII.1995
neg. PKZ Kraków
48092

4. Adres
ul. Kopernika 21

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

krakowskie

województwo

Kraków

gmina

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

krakowskie miejskie

województwo

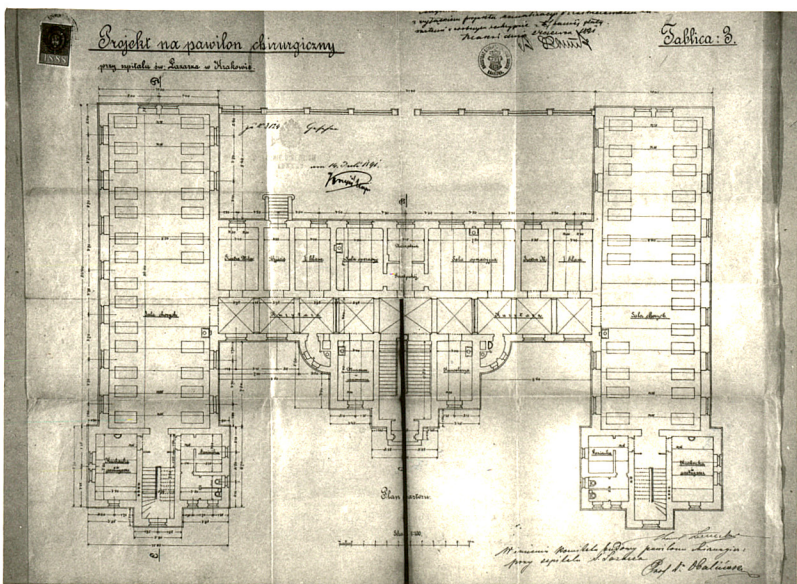
powiat

8. Właściciel i jego adres
Akademia Medyczna im. Mikołaja
Kopernika w Krakowie
ul. Św. Anny 12

II Zakład Chirurgii Ogólnej
II Katedra Chirurgii Ogólnej
Katedra i Klinika Psychiatrii Do-
rosłych

10. Rejestr zabytków

Nr **A-1005** data **8.12.1995**



Zabudowany w latach 1892 - 1893.

"Projekt na pawilon chirurgiczny przy szpitalu św. Łazarza" autorstwa arch. Karola Zaremby (sygnowany), zatwierdzony "w imieniu Komitetu budowy pawilonu chirurgicznego (...) " 24.VI.1891. Przed 1916 dobudowa bloku operacyjnego od tyłu.
Historyzm.

Sytuacja

W zespole szpitali na terenie Wesołej, po południowej stronie ul. Kopernika, wolnostojący, z elewacjami skrzydeł bocznych w pierzei ulicy i skrzydłem głównym cofniętym w stosunku do ulicy, poprzedzonym ogródkiem przedfrontowym. Po bokach posesji, w pierzei ulicy, mury ogrodzenia, ceglane, z bramą wjazdową od zachodu.

Materiał, konstrukcja, technika

Murowany z cegły ceramicznej. Zewnątrz nietynkowany. Nad piwnicami, parterem i parą bocznych klatek schodowych stropy odcinkowe na dźwigarach, nad korytarzami sklepienia, nad pomieszczeniami piętra płaskie sufity. Detale elewacji kamienne i ceramiczne, glazurowane. Wieżba dachowa drewniana o konstrukcji płatwiowo - krokwiowej, pokrycie dachowe dachówką ceramiczną; we frontowej połaci dachowej trzy facjaty drewniane konstrukcji skupowej, z daszkami krytymi blachą. Dach nad blokiem operacyjnym kryty blachą ocynkowaną.

Rzut

Rzut o kompozycji symetrycznej. Skrzydło główne i para bocznych tworzą literę "H"; dodatkowe skrzydło tylne z głównym pionem komunikacyjnym na psi skrzydła głównego.

Rzut głównego skrzydła symetryczny, półtoratraktowy, dziesięcioosiowy; od tyłu korytarz, na osi sięń.

Rzuty skrzydeł bocznych skomponowane symetrycznie względem siebie, zbliżone do litery "T"; w częściach środkowych półtoratraktowe (z korytarzami powiązanymi z korytarzem skrzydła głównego), na piętrze częściowo dwutraktowe z korytarzem międzytraktowym; w partiach frontowych zasadniczo jednoraktowe; w partiach tylnych trzytraktowe (w traktach środkowych klatki schodowe dwubiegowe zabiegowe).

Rzut skrzydła tylnego symetryczny, trzytraktowy, zasadniczo czteroosiowy, o skomplikowanym obrysie kształtowanym łukami ówierókolistymi i odcinkowymi. W trakcie środkowym trzy pomieszczenia: główna klatka schodowa dwubiegowa z podestami (powiązana z korytarzem skrzydła głównego), wsiarta na arkadach; sięń powiązana z wejściem tylnym; hall w centrum; w traktach bocznych sale operacyjne; dwie kręcone klatki schodowe do piwnic.

Bryła

Bryła zróżnicowana, bogata, rozwiązana symetrycznie. Skrzydło główne i para skrzydeł bocznych jednopiętrowe; w skrzydle tylnym jednopiętrowa część mieszcząca klatkę schodową i parterowy blok operacyjny. Całość podpiwniczona.

Dach nad skrzydłem głównym dwuspadowy; w połaci frontowej trzy symetrycznie rozmieszczone lukarny strychowe. Dachy nad skrzydłami bocznymi trójspadowe z kalenicami prostopadłymi do dachu głównego i trójkątnymi połaciami od frontu; nad tylnymi partiami skrzydeł bocznych dachy o kalenicach równoległych do kalenicy skrzydła głównego, czterospadowe. Dach nad klatką schodową skrzydła tylnego trójspadowy. Dach nad parterową częścią skrzydła tylnego trójpołaciowy (bez kalenicy), o niewielkim nachyleniu połaci.

Elewacje

Elewacje rozwiązane jednolicie, symetrycznie. Lico ceglane, barwy ceglano-czerwonej.

14. Kubatura 19.445 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 2.612 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne szpital (klinika)	17. Użytkowanie obecne szpital (klinika)
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1957 - 1958 remont kapitalny z wymianą tropów na żelbetowe (projekty: Wojewódzkie Biuro Projektów w Krakowie) oraz robotami instalacyjnymi (projekty: "Miestoprojekt" Kraków). Dokumentacja - zob. poz. 21.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan techniczny dobry.	
20. Konserwacja licca ceglanego z detalem ka- miennym. Zaprojektować stolarke bramy wejś- ciowej oraz stolarke okienną wg form pier- wotnych (na podstawie archiwalnego projek- tu i analogii). Zaprojektować slusarkę bramy wjazdowej (wg archiwalnego projektu i ana- logii).			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Archiwum Państwowe w Krakowie

AEH, fasc. 415, Dz. VI, l.s. 390.

22. Bibliografia

J. Purchla, Jak powstał nowoczesny Kraków, Kraków 1990, s. 330.

L. Wachholz, Szpiate krakowskie 1220 - 1920, II, Biblioteka Krakowska 60, 1924.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Wywinił
mgr Bogusław Krasnowolski
5 - 15. XII. 1995 r.

26. Sprawdził

27. Załączniki 1

1. Miejscowość

KRAKÓW

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

SZPITAL (KLINIKA CHIRURGICZNA), ul. Kopernika 19

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

ilustracje 4 - 8; opis (dokończenie)



4



6



7



5

4. Projekt, 1891; fasada

5. Widok ogólny od tyłu (od pd. - zach.)

6. Klatka schodowa: kondygnacja dolna

7. Klatka schodowa: kondygnacja górna

995 Fot. J. Doraczek, XII. 1995.
Neg. FKZ Kraków 48095, 48097.

13. Opis (dokończenie)

wonej, z dekoracyjnymi, poziomymi pasami barwy żółtej. Detale kamienne i ceramiczne - lazurowane. Gzyms wieńczący profilowany, tynkowany.

Fasada skrzydła głównego symetryczna, dziewięcioosiowa. Cokół wyodrębniony gzymsem kamiennym, w linii nadproży okien płaska listwa kamienna. Otwory prostokątne, nad nimi dekoracyjne łuki odciażające z kamiennymi klincami; tympanony między łukami a obramieniami otworów wypełnione dekoracyjnymi płytkami ceramicznymi, o geometrycznej ornamentacji. Na osi parteru kamienny portal wejściowy, poprzedzony lastrykowymi stopniami. Obramienia okien ceglane z kamiennymi parapetami i nadprożami; na piętrze na osi para okien rozdzielonych kolumną międzyścieżową. Okienka piwniczne w dwóch typach: z ceglanymi łukami odciażającymi i z kamiennymi nadprożami.

Elewacje frontowe skrzydeł bocznych (szczytowe, od ulicy) skomponowane jednolicie z fasadą skrzydła głównego. Elewacje boczne zwrócone do ogródka przedfrontowego dwuosiowe, skomponowane jednolicie z fasadą skrzydła głównego.

Elewacje: wschodnia skrzydła wschodniego i zachodnia skrzydła zachodniego (boczne) ośmioosiowe z jednoosiowymi ryzalitami od południa. Artystyka pozioma analogiczna jak w fasadzie skrzydła głównego (w ryzalitach tylko gzyms wieńczący). Otwory okienne o uproszczonym detalu (bez ceramicznych tympanonów).

Elewacja tylna częściowo przesłonięta parterową dobudową na osi (blok operacyjny); skromna, z nielicznym detalem kamiennym.

Wnętrze

Główna klatka schodowa otwarta do korytarza skrzydła głównego parami arkad wspartymi na kamiennych kolumnach; toskańskiej na parterze i jońskiej na piętrze; stopnie kamienne, balustrady kute.

Boczne klatki schodowe (dwie) dwubiegowe, wyprowadzone na strych; stopnie kamienne, balustrady kute z poręczami drewnianymi.

Schody kręcone do piwnic stalowe z balustradami kutymi.

Korytarze skrzydła głównego (na parterze i piętrze) nakryte sklepieniami kolebkowymi.

Wyposażenie

Stolarka drzwiowa płycinowa jedno- i dwuskrzydłowa, z mosiężnymi klamkami.

Stolarka okienna (zachowana częściowo) w kilku typach, zasadniczo dwuskrzydłowa ze ślenieniem, cztero- i ośmiokwaterowa.

W bibliotece szafy żrzeszkolne, pocz. w. XX.

Portrety ordynatorów; dwa najstarsze na ścianach reprezentacyjnej klatki schodowej: prof. Alfreda Obalińskiego, mal. 1893; prof. Rudolfa Trzebickiego, mal. pośmiertnie ok. 1903.

Instalacje

Elektryczna, wodno - kanalizacyjna, centralnego ogrzewania, gazowa, telefoniczna.



B. Plan sytuacyjny 1:2.500